

**LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND**

LRF Västra Götaland
LRF Halland
LRF Skåne

REMISSYTTRANDE

2019-04-29

Dnr 511-46429-2018
Länsstyrelsen Västra Götaland

**Synpunkter på förslag för strategi för skydd och
förvaltning av marina miljöer och arter i Västerhavet**

Sammanfattning

Efter att ha tagit del av underlaget, har LRF Halland, LRF Västra Götaland och LRF Skåne valt att lämna ett svar. Punkter nedan vi har förklarande anmärkningar på:

- **Strandskydd**
- **Omprovning av vattendomar**
- **Övergödning**
- **Intrångsersätta åkermark**
- **Brist på bete/för högt betetryck**

2019-04-29

Strandskydd

Strandskyddet gäller för land- och vattenområde 100 meter från strandlinjen där Länsstyrelserna har möjlighet att utöka detta område upp till 300 meter. Förutom strandskydd vid haven så är också alla insjöar och vattendrag skyddade.

Vid en lagändring av strandskyddet, eller ett tillägg inom strandskyddsområdet som exempelvis *tillträdesförbud hela eller delar av året* måste beaktas att strandskyddet även råder vid insjöar och vattendrag som idag på flera håll inte har någon mänsklig påverkan. Det finns stora områden kring sjöar och vattendrag i vårt avlånga land där strandskyddet omöjliggör bete och ökar på den redan kraftiga urbanisering som har skett de senaste årtiondena.

Strandskyddet fyller sin funktion vid kraftig turism och exploaterade kustområden men LRF anser inte att det ska vara ett generellt skydd vid alla vattendrag och sjöar då dessa områdesmiljöer skiljer sig åt betydligt. LRF befarar att införandet av strikta föreskrifter i strandskyddsområden kan påverka strandskyddet generellt och slå hårt för boende i glesbygden på landet. LRF anser inte att strandskyddet bör anpassas efter havsnivåhöjning, då detta speciellt vid de sydliga kusterna innebär ett oerhört stort område då det är ett flackt landskap.

Strandskyddet bör vara med i en politisk översyn där flera intressen beaktas för att undvika intressekonflikter. I 73-punktlistan vill vår regering att *Hela landet ska växa*. För att verksamheten för lantbrukare ska kunna utvecklas så behöver också undantagen för strandskyddet beaktas. Strandbetet är viktigt ur alla aspekter och då kan det ej finnas för strikta strandskyddsregler.

LRF avfärdar bestämt tanken på att strandskyddet ska användas på det här sättet samt att kustnära landområden tvångsinlöses.

Omprövning av vattendomar

I handlingsplanen del 1, s. 31, står under 6.4.3 *Åtgärdsprogram för Havsnejonöga* att den viktigaste åtgärden för att stärka de svenska bestånden av Havsnejonöga är att återskapa fria vandringsvägar. Vidare står att pågående verksamheter ofta kan påverkas och att vattendomar måste omprövas. LRF undrar vilka verksamheter som ingår i detta åtgärdsprogram och behöver ompröva sina vattendomar?

Under sommarens torka uppmärksammades och bidrog dammägare till att kunna reglera vattennivån och detta räddade flera vattendrag från uttorkning och därmed vattenliv. Det är av betydelse att se till helheten och inte endast se till Havsnejonögans fördel då detta, förutom påverkan på andra livsarter i vattnet, även inverkar på andra verksamheter. Svenska vattenförvaltningsförordningen håller i nuläget på att skrivas om och alla intressen och nyttigheter som finns behöver beaktas. Vi måste också värna om andra arter som lever i vattnet. Det beskrivs i strategin att det saknas en politisk vilja, men politiken har gjort en intresseavvägning.

2019-04-29

LRF förordar att en intresseavvägning görs och att hänsyn tas till pågående verksamheter.

Övergödning

Detta är och har varit ett problem inom lantbrukssektorn länge och en fråga som LRF ständigt arbetar med. Förutom arbetet med Greppa Näringen, så är LRF bland annat med och driver ett projekt där vattenåtgärdssamordnare åker ut för att hjälpa lantbrukare att välja rätt vattenåtgärd samt söka rätt stöd i olika vattenfrågor. Övergödning är även ett "gammalt arv" som tar tid att få bukt med och som ligger kvar över lång tid. Med strikta regler för vad och när olika växtskyddsmedel och näringsämnen får användas, så har övergödningen minskat betydligt de senaste åren. Ingen vill ha övergödning och här vill vi inom LRF betona att vi jobbar mot samma mål.

Intrångsersätta åkermark

Det finns en nationell livsmedelsstrategi som regeringen beslutade 2017, med det övergripande målet att den inhemska produktionen ska öka. Att med statliga medel köpa in eller intrångsersätta åkermark går helt i strid mot den nationella livsmedelsstrategin. Det beskrivs i strategin att det behövs en *starkare tillämpning av lagstiftningen när det gäller planering och mer restriktivt byggande i strandzonerna.*

LRF menar att denna mening väcker oro. Vad får det för konsekvenser för lantbruksföretagen vid utvecklandet av verksamheterna? Gäller dispensen för lantbrukare inom strandskyddet? Lantbruksföretagen i Sverige är i starkt behov av att kunna växa och behöver utvecklas för att inte konkurreras ut.

Lantbrukare får ej inskränkas med att dispensen tas bort för att bygga ut sin verksamhet. Förutom pengar för all skötsel vid införande av mer skyddsområden så behöver man också se till konsekvenserna för odlingslandskapet. Det blir också en konflikt till livsmedelsstrategin.

LRF har försökt att följa upp skötseln av skyddsområden, men vid frågan om hur det gått, blir svaren ofta svävande. Den gemensamma bilden är att skötseln inte hänger med, att ambitionsnivån varit för hög och att medlen inte är tillräckliga.

Det brister också i uppföljningen. Länen rapporterar visserligen in vad de gjort med de pengar de fått men detta har ingen koppling till de ambitioner som finns i skötselplanerna. Naturvårdsverket följer heller inte upp vad som gjorts i förhållande de regionala VVV-programmen. Hur många av skötselplanerna för landets 5 100 reservat som är inaktuella, finns det därför inte någon uppgift på.

Det är betydelsefullt att beakta olika intressen och räkna på kostnader och hur andra verksamheter påverkas samt om det finns pengar till skötsel. Vid införande av nya skyddsområden eller utökande av befintliga skyddsområden

2019-04-29

så är det inte enbart verksamheter som befinner sig inom zonerna som drabbas utan det blir även konsekvenser för verksamheterna som gränsar runt om. LRF menar att detta behöver tydliggöras, då det kan bli ett försvårande brukande för avgränsande områden samt att det måste finnas resurser för skötseln av skyddsområdena.

Brist på bete/för högt betetryck

Marken växer igen för att lantbrukare har avvecklat sitt företag, eller av andra orsaker inte kan ha lika stor verksamhet som förut. Det blir då nästintill omöjligt att hålla landskapet öppet. Precis som det står i del 2 i handlingsplanen, så trivs vissa arter när det är brist på bete medan andra trivs när det är för högt betetryck. Det finns tusentals olika arter och vad de trivs i för miljö skiljer sig naturligtvis åt. Idag produceras för lite livsmedel i Sverige och vi är beroende av importerade livsmedel. Brist på bete är inte ovanligt tyvärr och det finns kommuner som t.o.m. har egna djurbesättningar för att de har problem med igenväxning och då antalet lantbrukare i Sverige drastiskt har minskat.

Det finns exempel på lantbrukare som har djur (ex. får) på öar men där de också får hjälp med transport ut till öarna på våren och där det är sänkta krav på daglig tillsyn. En anledning förutom sämre bete vid kusten, är att det blir kostsamt och tidsineffektivt att stängsla runt ny betesmark samt tar lång tid att köra ut djur på flera ställen då de behöver ha stora ytor per betande djur. Det är viktigt att betesdrift uppmuntras och att regelverket inte blir så krångligt att ingen vill ha sina djur på bete vid kusterna.

Konklusion

Det är betydelsefullt att få en helhetsblick och en totalbild ur flera olika aspekter. En konsekvensbeskrivning av hur de olika åtgärderna påverkar andra verksamheter och politiska mål är också angeläget. Den nationella livsmedelsstrategin som regeringen beslutade 2017, har det övergripande målet att den inhemska produktionen ska öka. En del i denna strategi går åt ett motsatt håll.

Tidigt i våras kom det ut en broschyr ifrån svenska försvaret där det betonas vikten av att vi måste kunna försörja vårt land vid framtida hot. Det finns redan hårda krav och lagar för svenska jord- och skogsbönder och vi har dessutom världens bästa djurskydd.

För att hålla landskapet öppet behövs de få lantbrukare som är i bruk vara kvar.

Arbetet inom Greppa Näringen, som är ett samarbete mellan Jordbruksverket, LRF och länsstyrelserna, ger bättre kontroll på åtgärder som görs. Inom Greppa Näringen ges rådgivning för lantbrukare för att bland annat minska näringsläckage.

2019-04-29

Regeringen har beviljat pengar för ett omfattande arbete mot bland annat övergödning som startade hösten 2018. Långsiktighet och lokalt perspektiv kommer vara i fokus i det nya uppdraget som kommer utföras i nära samarbete med Greppa Näringen. Jordbruksverket lägger 12 miljoner på detta projekt och där flera åtgärdssamordnare nu har anställts i nästan hela Sverige.

I 73-punktlistan står att *hela landet ska växa* och det innebär bland annat att man ska satsa på att: *Göra det möjligt att leva och bo på landsbygden, Stärka och öka konkurrenskraften inom det svenska jordbruket och att Värna och stärka den privata äganderätten till skogen.*

”Ansvariga myndigheter fick i uppdrag att föreslå ett nytt och enhetligt sätt att räkna skyddad mark. Utredningar tillsätts om stärkt äganderätt, nya flexibla skydds- och ersättningsformer vid skydd av mark samt hur internationella åtaganden om biologisk mångfald ska kunna förenas med en växande cirkulär bioekonomi (Utredning 2019). Artskyddsförordningen ska ses över för att *effektivt* och rättssäkert kunna skydda hotade arter och vara tydlig gentemot markägare om när man har rätt till ersättning (Utredning 2019-2020). Den utökade nyckelbiotopsinventeringen återupptas inte.”

Reservatsinstrumentet innebär en stor inskränkning i den grundlagsfästa äganderätten. För att denna rätt ska åsidosättas krävs enligt regeringsformen 2 kap. 15§ att det finns ett ”angeläget allmänt intresse”. Det måste, enligt vår mening, krävas mer än att myndigheten gör en lång önskelista med åtgärder som man redan från början vet att man inte kommer kunna uppfylla.

RLF önskar att denna strategi ser till helheten och också möjliggör för en hållbar matproduktion, ett öppet landskap och biologisk mångfald. Detta är vad Sveriges bönder redan bidrar med genom odling och djurhållning.

2019-04-29

Med vänlig hälsning,

Anders Rickardsson
Ordförande, LRF Halland

Sofia Karlsson
Ordförande, LRF Västra Götaland

Hans Ramel
Ordförande, LRF Skåne